

III. *Znojemské* oukrají bylo sice třetí co do moci a důležitosti, ale způsob a rozkrajení jeho jsou o něco lépe známy nežli u ostatních. Župy jeho byly 1. *jihlavská*, 2. *budějovská*, 3. *jemnická*, 4. *bítovská*, 5. *vranovská*, 6. *znojemská*, 7. *rokytenská*, později do *Mohelna* převedená, a 8. *hradecká*. Nebyla to pouhá náhoda, že hradové Jemnice, Bítov, Vranov, Znojmo a Hrádek postaveni byli téměř na samých hranicích země moravské; měliť brániti vpádům nepřátelským z Rakous a sloužiti domácím za outočiště. Na *Jihlavě* byli kastelánové již roku 1184 a 1214, tedy dávno před zvelebením města skrze hornictví. Kraj *Budějovic* (Moravských) připomíná se roku 1231 mezi těmi, kteří s Břecislavskem zapsáni byli u věně královně Konstancii. O *Jemniciznám*o jest, že sloužila některý čas za zvláštní ouděl knížecí. Purkrabí jemničtí připomínají se skrze celé 13. století, ačkoli město přestaveno bylo roku 1227 na způsob měst německých. Župa jemnická ještě ve 14. století dosahovala hranic českých. *Bítov* (něm. Vöttau) co hrad byl za příčinou své pevnosti na slovo brán: proto ouředníci bítovští požívali také nemalé vážnosti. O kraji Bítovském řeč bývá od 11. až do konce 13. století, kdežto hrad Bítov od krále Václava II. zapsán pánům z Lichtenburka tuším dědičně; dekanát pak bítovský připomíná se ještě roku 1390. O hradě *Vranově* (něm. Frain) nemluví se v listinách dříve nežli ve 13. století; možná tedy, že postaven teprv za krále Otakara I. Takéť o jiných ouřednicích na něm, kromě kastelána, nebývá zmínky; protož zdá se, že moc ouřadu znojemského prostírala se také po Vranovsku. O *Znojmě* a ouřadech jeho netřeba se zde šířiti; nepřestaliť nikdy vládnouti celým okolím. Hrad *Rokyteň*, hlava župy zvláštní, stál na potoku Rokytné pod Krumlovem tam, kde posavad ves téhož jména (něm. Rothigel) se nachází. Hrad ten dobyt roku 1146 a tuším obořen, po čemž ouřadové přešli do **Mohelna**, známého dosavad městečka nad řekou Jihlavou. Kastelán na Mohelně roku 1237 přísahal zeměpánu věrnost do rukou kastelána znojemského. Ohledem na bývalé tam župní ouřady psali se držitelé toho místa v polovici 14. století ještě „comites de Mohelna“. Na *Hrádku* (něm. Erdberg) nad Dyjí bývali také ouřadové od konce 11. do 13. století, ale paměť o nich jest velice chudá.